

**הכנסת
היועצת המשפטית לכנסת**

(סימוכין : 133738-2022)
ירושלים, כ' בכסלו התשפ"ג
14 בדצמבר 2022

לכבוד

חברת הכנסת יוליה מלינובסקי

נכבדתי שלום רב,

הנדון: ניגוד עניינים של חברי הכנסת ביחס להצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – כשירותם של שרים)

סימוכין : מכתבך מיום 12.12.2022

במכתבך את מבקשת את חוות דעת ביחס להצעת החוק בנושא שבנדון - הן בסוגיות הקשורות להצעת החוק עצמה ולתיקון המוצע בה, והן ביחס לכללי האתיקה החלים על יוזם ההצעה. אני מתכבדת להשיבך כדלקמן:

1. בנוגע לסוגיות הנוגעות למהות ההסדר המוצע בהצעת החוק – סוגיות אלה ואחרות אכן דורשות ליבון ודיון בהן במסגרת דיוני הוועדה שמכינה את הצעת החוק; הייעוץ המשפטי לכנסת מלווה את דיוני הוועדה ויציג בהם גם סקירה משפטית בנוגע להצעת החוק ולסוגיות הכרוכות בה.
2. בנוגע לכללי האתיקה החלים. על חבר הכנסת חלה החובה שלא להימצא במצב של ניגוד עניינים, ואף להימנע ממראית עין של ניגוד עניינים, וזאת בשל החשש שנבחר הציבור עלול להעדיף את ענייניו האישי. ניגוד עניינים של חברי הכנסת עלול לפגוע באמון הציבור בתקינות הליכי החקיקה, בנבחריו ובכנסת בכלל. החשש לניגוד עניינים מתעורר כאשר במילוי תפקידו של חבר הכנסת מעורב אינטרס אישי (ישיר או עקיף) שלו, של קרובו או של גוף שיש לו זיקה אליו. לרוב האינטרס הוא חומרי אך לעתים הוא בדמות טובת הנאה אחרת.
3. חבר הכנסת המצוי במצב של ניגוד עניינים לא ייזום דבר שיש לו בו ענין אישי, ובכלל זה הגשת הצעת חוק פרטית או שימוש בכל כלי פרלמנטרי אחר. כשלחבר הכנסת ישנו ענין אישי בנושא שעל סדר היום, עליו להודיע על כך ובמקרים מסוימים ייתכן שיחולו עליו מגבלות שונות ביחס להשתתפות בדיון ולהצבעה בוועדה.
4. הכללים מגדירים ענין אישי כ"הנאה חומרית, ישירה או עקיפה, של חבר הכנסת, של קרובו, של לקוחו (...) למעט ענין הנוגע לענף משקי שחבר הכנסת משתייך אליו". בהתאם להגדרה זו, חבר הכנסת יהיה מצוי בניגוד עניינים אם יש לו בענין הנידון אינטרס אישי-חומרי (או טובת הנאה אחרת). אינטרס פוליטי בקידום הצעת החוק כשלעצמו אינו עולה כדי "ענין אישי", וישנו קושי לקבל מצב שבו הצעת חוק שתטיב פוליטית עם סיעה מסוימת או עם הקואליציה, תציב את כלל חברי הסיעה ב"ניגוד עניינים" כמשמעו בכללי האתיקה.

בכבוד רב,

שגית אפיק

העתק:

חבר הכנסת משה ארבל
עו"ד גור בליי, היועץ המשפטי לוועדת חוק, חוקה ומשפט
עו"ד ארבל אסטרון, היועצת המשפטית לוועדת הכנסת